

STICHTING SER-ZEELAND

p.a. Buitenruststraat 225
4337 ER Middelburg
tel. 0118 673532
e-mail: jan.bruurs@kvk.nl

College van Gedeputeerde Staten
van de Provincie Zeeland
Postbus 6001
4330 LA MIDDELBURG

Betreft:
Visie op de demografische
ontwikkelingen in Zeeland

Datum:
19 februari 2010

Geacht College,

Bij brief van 10 december jl. verzoekt u de SER-Zeeland om advies over uw visie op de demografische ontwikkelingen in Zeeland, zoals verwoord in het rapport "Op pad". Graag willen wij u in deze brief informeren over het advies van de SER-Zeeland.

In de nota "Onverkende paden" is aangegeven dat Zeeland te maken gaat krijgen met een veranderende samenstelling van de bevolking. Het aantal ouderen zal absoluut en relatief gezien aanzienlijk toenemen, terwijl het aantal jonge mensen een dalende trend te zien zal geven. Er zal dan ook sprake zijn van ontgroening en vergrijzing, met op de middellange termijn een krimp van de bevolking. Deze ontwikkeling zal op de kortere termijn leiden tot een absolute daling van de beroepsbevolking. De verwachting is dat het aantal huishoudens door de individualisering en de hogere levensverwachting voorlopig nog toe zal nemen.

De SER-Zeeland onderschrijft de prognoses die in het rapport "Onverkende paden" zijn opgesteld met betrekking tot de bevolkingsontwikkeling in Zeeland. De gehanteerde methodiek en de integrale aanpak van het rapport "Op pad" hebben onze waardering. Datzelfde geldt voor de wijze waarop u Zeeuwse organisaties en inwoners van onze provincie bij dit proces hebt betrokken. "Zeeland" is zich in de afgelopen periode veel meer bewust geworden van de gewijzigde samenstelling van de bevolking in de komende decennia.

Wat betreft de prognosecijfers willen wij benadrukken dat deze alleen maar opgeld doen bij ongewijzigd beleid. Juist door adequaat op de verwachte ontwikkelingen in te spelen, zal de feitelijke ontwikkeling van de bevolkingsomvang veel minder negatief hoeven te zijn dan nu voorspeld wordt. Wij kunnen ons ook niet herkennen in de vergelijking die gemaakt wordt met Zuid-Limburg en Oost-Groningen, omdat Zeeland een veel sterkere economische positie inneemt dan deze gebieden. Door de ligging van Zeeland aan diep vaarwater en vlakbij grote economische en bevolkingscentra en door de aanwezigheid van sterke economische sectoren, zoals de procesindustrie, de logistieke sector en het toerisme zien wij Zeeland als een regio met veel economische potenties. Door het beter benutten van deze goede uitgangspositie zijn wij ervan overtuigd dat de Zeeuwse economie er in zal slagen om, naast de verhoging van de arbeidsproductiviteit per werknemer (vooral door innovatie), nieuwe werkgelegenheid te realiseren en daarmee nieuwe werknemers en nieuwe inwoners voor Zeeland aan zich te binden. Of om een groter of kleiner deel van de uitgaande pendelstroom van 27.000 forensen naar zich toe weet te trekken. Kortom: volgens de SER-Zeeland hoeft de *verwachte* krimp van de bevolking in ieder geval in Zeeland niet gezien te worden als een onontkoombaar probleem. Door de aanwezige economische kansen en de relatief geringe daling van de bevolking zien wij nog voldoende perspectieven voor economische groei in Zeeland. Toekomstscenario's dienen er dan ook niet op gericht te zijn om deze krimp te "accommoderen", maar op het nog beter benutten van de economische potenties van Zeeland. Het rapport "Op pad" schetst volgens ons een te somber beeld van de toekomst van Zeeland. Daarnaast zijn wij van mening dat in dit rapport de economische component onvoldoende aan bod komt. Alleen in paragraaf 3.9. is er summiere aandacht voor

economie en bedrijvigheid en wordt het belang aangestipt van innovatie en een betere balans op de arbeidsmarkt. Wij adviseren u om in het beleid nog meer in te zetten op het stimuleren van de hierboven genoemde sterke economische sectoren in Zeeland o.a. door een stevig acquisitiebeleid, het bieden van ruimte voor duurzame en innovatieve ontwikkelingen, het terugdringen van wet- en regelgeving en het optimaliseren van de infrastructuur.

Daarbij komt dat in onze opvatting duurzame economische groei, in de zin van groei van de toegevoegde waarde, noodzakelijk is om toekomstige ontwikkelingen en wensen op het gebied van onder meer het onderwijs, de zorg, huisvesting en milieu te kunnen honoreren. Groei van de toegevoegde waarde is een voorwaarde om de welvaartsgroei in Zeeland gelijke tred te laten houden met die in omliggende gebieden en daarmee om Zeeland een interessante vestigingslocatie voor ondernemingen te laten zijn en een geschikte woonomgeving voor (nieuwe) inwoners.

Een aantal zaken zal anders georganiseerd en beter aangepakt moeten worden om deze perspectieven te benutten en om voldoende economische groei te realiseren. Het voortouw hiervoor ligt bij het bedrijfsleven, maar hier ligt ook een belangrijke verantwoordelijkheid voor de Zeeuwse gemeenten. Samenwerking en samen verantwoordelijkheid dragen zijn in dit verband kernbegrippen. De SER-Zeeland constateert dat er op dit terrein in de afgelopen periode veel vorderingen zijn gemaakt, maar met u zijn wij het eens dat er nog veel winst te behalen valt. Gemeentelijke samenwerking is vaak nog te vrijblijvend en er is nog onvoldoende oog voor de grote(re) economische belangen die op het spel staan en die alleen met hechte coalities verzilverd kunnen worden. Wij missen de sense of urgency bij veel gemeenten dat samenwerking echt nodig is om met succes het hoofd te bieden aan de demografische ontwikkelingen die op ons afkomen. Van de Provincie Zeeland vragen wij dat zij deze gemeentelijke samenwerking waar mogelijk stimuleert, maar ook dat zij handelend optreedt als die samenwerking te lang op zich laat wachten of te vrijblijvend is. Naast samenwerking verwachten wij van de Zeeuwse gemeenten ook solidariteit omdat de krimp van de bevolking zich niet in alle gemeenten voordoet. Solidariteit die ook tot uiting komt als provinciale middelen extra worden ingezet voor Zeeuwse krimpregio's en die dus niet voor andere gemeenten beschikbaar zijn.

Wat moet anders en wat kan beter? Wij willen een en ander met een paar voorbeelden aantonen en een paar suggesties doen.

Wij adviseren u om in overleg met direct betrokkenen een integrale visie op de toekomst van Zeeuws-Vlaanderen op te stellen, die richtinggevend is voor veel beleidsterreinen van de Zeeuws-Vlaamse gemeenten en van de provincie. Daarin moeten duidelijke en consistente keuzes gemaakt worden waar en hoeveel woningen gebouwd worden, waar welke voorzieningen (bijvoorbeeld onderwijs, detailhandel en cultuur) gerealiseerd worden, waar en hoeveel bedrijventerreinen tot ontwikkeling worden gebracht etc.

Op het gebied van de gezondheidszorg constateren wij ontwikkelingen die niet per definitie passen in het Zeeuwse belang. Beter afstemming en afspraken tussen ziekenhuizen boven en onder de Westerschelde zullen eraan bijdragen dat meer specialisaties in Zeeland mogelijk zijn, waardoor de kwaliteit van de gezondheidszorg toeneemt. Ook een betere koppeling tussen de gezondheidszorg en bijvoorbeeld het toerisme biedt kansen voor een hoger voorzieningenniveau.

De afstemming tussen onderwijs en arbeidsmarkt kan en moet beter. In de komende periode zal het opleidingsniveau van de werknemers hoger worden. Het is daarom zaak dat in Zeeland voldoende technische opleidingen op elk niveau aangeboden worden, die (beter) aansluiten bij de behoefte van het regionaal bedrijfsleven. Wij hopen dat de ingestelde Taskforce Beroeps- en Hoger onderwijs Zeeland een goed beeld geeft van de toekomstperspectieven en dat er ruimte komt voor een onderwijsinfrastructuur die past bij Zeeland en die gedragen wordt door alle relevante partijen.

Een punt van aandacht vormt de beschikbaarheid van voldoende bedrijventerreinen, zowel kwantitatief als kwalitatief. Ons valt op dat in het rapport "Op pad" hieraan relatief weinig aandacht wordt besteed en dat verwezen wordt naar de recent opgestelde regionale bedrijventerreinenprogramma's. Voor zover deze programma's beschikbaar zijn, zijn hierin over herstructurering en revitalisering van bedrijventerreinen weinig afspraken vastgelegd. Wij onderschrijven met u dat het een goede zaak is om verouderde bedrijventerreinen te herstructureren of te transformeren, mede omdat dat bijdraagt aan een betere ruimtelijke kwaliteit. Ook kan daardoor (meer) ruimtewinst behaald worden. Deze kwaliteitsslag is echter pas mogelijk als hiervoor voldoende financiële middelen beschikbaar zijn. Bekend is dat de Rijksoverheid slechts een beperkt budget hiervoor heeft geoormd. Daarom adviseren wij om een hogere prioritering van herstructurering van

bedrijventerreinen op provinciaal en gemeentelijk niveau, inclusief voldoende budgetten om de ambities mogelijk te maken.

Graag zijn wij bereid de inhoud van onze reactie mondeling toe te lichten.

Vriendelijke groeten,

L. Ezinga

L. Ezinga,
voorzitter.